

LUNDS
UNIVERSITET

BESLUT

2020-11-26

Dnr V 2020/1283

Utbildningsdepartementet

Rektor

Yttrande över betänkandet En mer likvärdig skola – minskad skolsegregation och förbättrad resurstilldelning

(Ert dnr U2020/02667/S)

Lunds universitet har anmodats att lämna synpunkter på rubricerad remiss. Universitetet avger härmed följande synpunkter som utarbetats av universitetslektor Sinikka Neuhaus vid Humanistiska och teologiska fakulteterna.

I samband med att denna remiss skickades ut skickades även betänkandet Gemensamt ansvar – en modell för planering och dimensionering av gymnasial utbildning (SOU 2020:33) då vissa av förslagen i de båda betänkandena avser samma eller närliggande områden och där det kan behövas en bedömning i ett sammanhang. Detta yttrande avser dock endast betänkandet En mer likvärdig skola – minskad skolsegregation och förbättrad resurstilldelning.

Lunds universitet ställer sig positiv till initiativet att föreslå åtgärder för att minska skolsegregationen men har som utgångspunkt i sitt yttrande att bedömningen görs utifrån det som särskilt rör lärarutbildning.

Utredningens förslag att sjösätta professionsprogram och betona behovet av insatser som visar på en variation av attraktiva anställningar är positivt. Kompetensutveckling och fort- eller vidareutbildning liksom forskning och utvecklingsarbete är självklara ingredienser för utbildningsväsendets kvalitet på kort och lång sikt och är en angelägenhet såväl för den enskilde i sin profession som för ansvariga huvudmän, lärosäten och därmed staten.

I arbetet med att säkra förutsättningarna för en likvärdig skola är det viktigt att ta vara på befintliga strukturer inom utbildningsväsendet. Idag ansvarar lärosätena för genomförande av de olika lärarprogrammen, olika påbyggnadsutbildningar, rektorsprogram etc och det är önskvärt att även fortsättningsvis bygga på denna struktur och fördjupa och bygga ut lärosätenas redan väl etablerade samverkan med skolhuvudmännen genom att i denna även inkludera generella strukturer för verksamma lärares och skolledares kompetensutveckling och vidareutbildning. Det bör även fortsättningsvis vara skolhuvudmännen som ansvarar för att deras personal genomgår ändamålsenlig kompetensutveckling. Men eftersom det är lärosätena som ansvarar för lärarnas grundutbildning fram till examen, är det önskvärt att det är

lärosätena som i första hand ansvarar för den fort- och vidareutbildning som verksamma lärare, i samråd med sina arbetsgivare, väljer att genomföra. Kompetensutvecklingsstrukturen bör utvecklas i enlighet med väletablerade och internationella normer och redan befintliga strukturer: en mastersexamen om 120 högskolepoäng och väl beprövade erfarenheter med mastersutbildningar efter professionsutbildning (t.ex. speciallärare och specialpedagog). Hur dessa poäng samlas bör vara flexibelt, men varje individuell lärare bör med sin chef i medarbetarsamtal etablera en utvecklingsplan som bygger på minst 7,5 högskolepoäng per år – antingen det betyder en kurs/år, sommarkurser, undervisningsfri termin eller kombinationer av detta. På detta vis skulle alla lärare inom cirka 10 år efter en professionsexamen på magisternivå kunna avsluta en mastersexamen.

För de lärare som väljer forskarspåret finns möjlighet att tillgodoräkna delar av masterstudierna i en examen på forskarnivå. För förskollärare, grundlärare i fritidshem och yrkeslärare handlar det om att först erlægga en examen på magisternivå som de sedan kan bygga vidare på. Ett system som kontinuerligt bygger in kompetensutveckling i professionen skulle på sikt kunna innebära en förändrad syn på lärarprofessionen. Att ständigt utveckla sin professionella kompetens (kunskap/förståelse, färdighet/förmåga, värderingsförmåga/förhållningssätt) kan inte ses som något man gör vid sidan om läraryrket, endast för sin egen skull. Tvärtom måste den kontinuerliga kompetensutvecklingen ses som något som är inbyggt som en integrerad del i lärarprofessionen.

Betydelsefullt är att säkerställa att det framöver kommer att finnas tillgång till lärare som är väl förberedda för att undervisa i skolor med särskilda utmaningar och förslaget att de grundläggande lärarutbildningarna bör ses över för att utveckla möjligheterna för att få en mer utmaningsspecifik lärarutbildning till stånd är intressant och väl värd att ta i beaktande. Det är dock viktigt att ha i åtanke att ju högre grad av komplexitet som byggs in i systemet desto svårare kan det vara att få till den systematik som också lyfts fram i betänkandet som helt grundläggande för att få till en likvärdig skola. För att få till robusta strukturer vad gäller kompetensutveckling för en likvärdig skola så är det precis som framhålls i betänkandet nödvändigt med höga mål, stark systematik och omfattande investeringar. Eftersom Sverige kämpar med omfattande kompetensförsörjningsproblem i skolan och samtidigt föreslår reformer som syftar till att höja kvaliteten i skolan, måste det avsättas ekonomiska resurser för såväl lärosäten som huvudmännen för att ett nationellt professionsprogram ska kunna realiserars.

Beslut

Beslut om att avge detta yttrande har fattats av undertecknad rektor i närvaro av stf förvaltningschef Cecilia Billgren efter hörande av Lunds universitets studentkårer och efter föredragning av universitetslektor Sinikka Neuhaus vid Humanistiska och teologiska fakulteterna.

Torbjörn von Schantz